

יום	יום לחדש	יום מהר"ב	ליקוטי ה"ה	ליקוטי הלכות	משנה ברורה ה"א	עלים לתרופה	שולחן ערוך ד"ש משנה ס"ג
שבת	כ"ג	לג:	מ	מ	חזרה	תצ-תנח	יג, יד
א	כ"ד	לד:	מא	מא	ס"ט:	תצ-תק	טו, טז
ב	כ"ה	לד:	מב	מב	ע:	תק-תקב	יז, יח
ג	כ"ו	לה:	מג	מג	ע:	תק-תקד	יט, כ
ד	כ"ז	לה:	מד	מד	עא:	תק-תקו	כא, כב
ה	כ"ח	לו:	מה	מה	עא:	תק-תקה	כג, כד
ו	כ"ט	לו:	מו	מו	חזרה	תק-תקי	כה, כו

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

334 | פרשת נצו"י | כ"ג אלול תשפ"ג

דבר המערכת

איה פה ולשון שיתארו את עוצמת קרן האור המופלאה שבקעה בליל יום ב' העבר באולמי 'פביליון' שבפאתי ירושלים עיר הקודש, שם התאספו כל אברכי וזקני קהילתנו להכריז ולהביע נאמנות, מסירות והתמסרות, לרבינו הקדוש והדר מפעליו. מכל עבר נשמעה קריאת הלב ההומה, הבווער והמשותקת: **'מיר ווילן זיין געטריי דעם רבי'ן**, אין לנו בעולמו לא תשוקת כסף וזהב ולא רצון להרבות כבוד ושליטה, לא האדרת שם ולא ביסוס מפלגתי ח"ו, רצוננו לבנות גדרות קודש לנו ולטפנו בדרך הקודש אשר התווה לנו רבינו הקדוש, ועל כך מוכנים אנו להקריב את טיפת דמנו האחרונה.

ודאי עוד יבואו בארוכה הסופרים והכותבים שיתארו בפרוטרוט רשמי מעמד כביר ונשגב זה על כל היבטי גווניו ומאורותיו, וגם הם לא יוכלו להקיפו ולמצותו, כי על כן שפת הלב שגבה מחרט אנוש, והלב הזך, לב איש הישראלי הבווער עד לב השמים באהבת עולם לבוואר ולצדיקיו האמיתיים, הוא שדיבר והאיר שם.

מי יתאר ומי ישער את המחזות של מסירות נפש שנגלו שם, כאשר אברכים צעירים הנאבקים על קיומם דבר יום ביומו, המולופפים בייסורי עניות ומדקדקים עד כזית ועד כביצה בפת לחמם הדל, נחלצו חושים וקפצו כנחשונים בשמחה ובתבערת קודש מול הכרזת **'מי לה' אלי'** למען קיומם של מוסדותינו הקדושים שכל מהותם קיומם והווייתם בלתי לה' לבדו.

העין דומעת מהתרגשות מול אש הגעטריישאפט לרבינו הקדוש שנתגלה שם, אלו הם ודאי פרי רוחו הכבירה של מורה דרכנו הגה"צ הגרי"מ שליט"א שכל ימיו היו והינם חטיבה אחת של מסירות נפש עבור עניינו של רבינו הקדוש, ואת האש הזאת צרב בלבבות שומעי לקחו.

יהיו נא הצדקות המופלאות והנשגבות הללו מליצי אש ביום הדין הבעל"ט עבור כל הנותנים והמסייעים ועבור כל בית ישראל, להמשיך עלינו שנת גאולה וישועה בהרמת קרן התורה והשבת מלכות ה' למקומה בשמחה ובטוב לבב.

העורכים

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

מגדל חתנו וְאֶהְיֶה לְרֵבִי אֲבָרְהָם ב"ר נַחֲמָן לְאָרְץ יִשְׂרָאֵל, הִיָּה לּוֹבֵשׁ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּעַת הַקְּבוּץ וְכֵן בְּשָׂאָר יָמֵים טוֹבִים, מְלַבְּשֵׁי אֶרְץ יִשְׂרָאֵל, כְּמִנְהַג אֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם.

(שיח שרפי קודש)

ראה עמידתנו דלים ורקים

הוא פונה ללבו הרוחם של הנדיב, ויודע שהוא יכול לעורר כאן רחמנות שלא כדון ושלא כמשפט כלל. הנצרך הזה יודע היטב היטב את שפלות מעשיו; הוא לא בא בטענה שכלית או בשום פתחון פה, ואדרבה, הוא בא מכח הרגשת שפלותו. הוא מתחנן לנדיב ואומר לו שאין לו פתחון פה, שהוא בוש ונכלם ממנו, ואף על פי כן הוא בטוח בנדיבות לבו שלא ידחהו, והיא שפוחתת לו פתח תקוה גם כאשר הוא כל כך לא זכאי.

שכן, "עיקר תיקון התשובה הוא בבחינת קרבן מנחה שהוא קרבן עני ודל בדלי דלות, דהיינו שיבטל גאוותו לגמרי ויידע שפלותו באמת, וכל ידיעת והרגשת שפלותו וקטנותו וקלקולו ופגמיו המרובים מאד לא יהיו לרעה רק לטובה, שלא יתרחק ח"ו יותר על ידי שיכיר שפלותו וקלקולו, רק יבטח בחסדי ה' ורביבו רחמיו העצומים מאד שיש תקוה גם אליו שיכולין לזכות להתקרב לה' יתברך מכל מקום שהוא על ידי בחינת קרבן עני שהיא מנחה" (ליקוטי הלכות, תפילת המנחה ז, נד).

וכך אנו ניגשים באמירת ה'סליחות' לפני מלכי המלכים, אשר לבושתנו ולחרפתנו מרדנו בו כל כך הרבה במשך השנה החולפת: "לך ה' הצדקה, ולנו בושות הפנים, מה נתאונן ומה נאמר מה נדבר ומה נצטוק, לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך, כדלים וכרשים דפקנו דלתיך, דלתיך דפקנו רחום וחנון, נא אל תשיבנו ריקם מלפניך".

אין לנו שום הצטדקות, אין לנו שום דבר לומר להגנתנו, אבל אנחנו מכירים בבושה הזאת וניגשים עמה לבקש רחמים וחנינה ממקור הרחמים ומאוצר מתנת חנם. רק זוהי תקוותנו **'כי על רחמיך הרבים אנו בטוחים ועל צדקותיך אנו נשענים** ולסליחותיך אנו מקוים ולישועתך אנו מצפים. אתה הוא שירדת בענן כבודך על הר סיני והראית דרכי טובך למשה עבדך וארחות חסדיך גלית לו, והודעתו כי אתה א-ל רחום וחנון אך אפים ורב חסד ומרבה להיטיב, ומנהיג את העולם כולו במידת הרחמים".

אותה בושה ושפלות, שיכולה לשמש סיבה להתרחקות ולנפילה יותר גדולה חלילה כאשר משתמשים בה לחלישות הדעת - היא עצמה התקוה, כאשר ניגשים עמה ומכירים בה, ורוצים להרגיש אותה, ומתחזקים לבקש נדבת חסד ומתנת חיים.

וכך אנו מתחננים בסליחות (ליום ראשון): "אך נפתח פה לפניך דר מתוהים, באלו פנים נשפוך שיחים, געלנו נתיבותיך הישרים והנכוחים, דבקנו בתועבות ובמעשים זנוחים, הלכנו אחרי משאות שוא ומדוחים והקשינו עורף והעזנו מצחים".

אם אכן אין אנו יכולים לפתוח פה ואין לנו פנים לעמוד לפני המלך על כל התועבות ועזות המצח שדבקנו בהם, מדוע אנו אומרים זאת?! אלא שאכן רק זוהי התקוה, כשאנו מכירים בשפלות זו ובאים בלא פה ולשון לפשוט יד כעניים ודלים לקבל מתנת חיים. וכפי שאנו ממשכים ואומרים שם: "מרום, אם עצמו פשעי קהלך, נא שגבם מאוצר המוכן בזבולך, עדיך לחון חיים באים אליך".

שפלותנו ודלותנו היא תקותנו כשנרצה להכיר בכך, ויחד עם זאת נקווה לעוצם חסדי יתברך שאין להם גבול.

אין לי שום טענה שכלית להצטדק אפילו במשהו על מעשי בשנה החולפת, אין לי שום פתחון פה ללמד זכות על עצמי על כל המרדים והפשעים הללו, על העצלות ועל ההתרפות בעשה טוב ועל ההפקרות ושאת נפש בהרבה חלקי 'סור מערי'. אפילו עתה בהתקרב יום הדין עדיין לבי גס ואטום ולא מרגיש שום כאב אמיתי, כזו עליבות רוחנית שלא תתואר. אין אני ניגש לבקש סליחה בסליחות, מה יש לי להגיד להגנתי?!

השפלות הזאת היא בדיוק הנקודה העיקרית של הסליחות, ההרגשה הזאת שאין לי שום פתחון פה' היא ההצלה היחידה שנשארה לנו מול הריי האשמות הרובצים עלינו, רק זה יכול לעורר עלינו רחמים בדיון האיום המתוח על עוברי רצונו כאשר המלך הגדול והנורא יושב על כס המשפט.

רבינו הקדוש גילה לנו שיסוד התשובה הוא הרגשת השפלות, להבין שאין לי זכות קיום ולהיתלות רק בחסד חיים בלבד, **'כי עיקר התשובה הוא על ידי שמרגיש שפלותו וקטנותו ופגמיו המרובים**, ומבין שבוודאי ראוי לו לסבול בדימונות ושפיכות דמים בשביל להתקרב אל האמת, וזה עיקר התשובה" (ליקוטי עצות, גאה וענוה ד, ע"פ לקו"מ ז).

מוהר"ת מרחיב על כך, ואלו הם דבריו: "עיקר התשובה הוא לשוב מגדלות ולהשפיל עצמו ולהרגיש שפלותו ופחיתותו באמת, כי עיקר התשובה הוא ההכנעה והשפלות, כמו שאמרו חז"ל 'טובה מרדות אחת בלבו של אדם יותר ממאה מלקיות', וכמו שכתוב 'ועובר על פשע לשארית' למי שמשים עצמו כשיריים, נמצא, שעיקר התשובה היא ענוה ושפלות" (ליקוטי הלכות, נטילת ידים שחרית ג, ה).

מוהר"ת מוסיף ומגלה שם, שלאמתו של דבר השפלות הזאת היא תיקון שורש החטאים, **'כי כל החטאים נמשכים על ידי גדלות, שמשם אחיזת יצר הרע שמהם כל החטאים**. וכן מבואר בספרים שעל ידי גאווה באים כל החטאים ח"ו, כי כל המתגאה כאילו עובד עבודה זרה (סוטה ד). וכל המודה בעבודה זרה כאלו כופר בכל התורה (חילין ה). נמצא שעל ידי גדלות באים לכל החטאים ח"ו. ועל כן עיקר התשובה על כל החטאים הוא שפלות, שישים עצמו כעפר לדוש, וירגיש שפלותו וריחוקו מהשם יתברך וישפיל עצמו וישבר לבו לפני השם יתברך, שעל ידי זה מוחל לו השם יתברך, כמו שכתוב 'לב נשבר ונדכה אלקים לא תבה' כי על ידי הענוה והשפלות ועושה עצמו כקה, כאין ואפס, על ידי זה נתבטלים כל הדינים שהם החטאים".

כמובן, שיש לזהר שהרגשת השפלות הזאת לא תגרום לחלישות הדעת, לחשוב שאם כן אפסה תקוותו. אלא לעורר את אוצר המתנת חיים והחנינה, לעמוד כדל וכעני בפתח, כרש ואביון בזוי ושפל מאד, שהרשיע ומירר את חיי הנדיב וביזהו בשאט נפש, ושמשום כך אין לו שום הצדקה ושום סיבה שיתנו לו. אבל

ללכת מדרגה לדרגה!

לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה... כי קרוב אליך הדבר מאד כפיך ובלבבך לעשותו.

ופירש רש"י: "לא בשמים היא - שאילו היתה בשמים, היית צריך לעלות אחריה וללמדה".

אליבא דאמת, ראוי שימסור האדם את נפשו, לקדש ולטהר עצמו בתכלית הקדושה והפרישות, ולזכות לתכלית המעלה בתורה ותפילה ועבודת ה'. אך מחמת שאכן לבו של כל יהודי בוועד עד אין סוף, ורוצה ומשתוקק לעלות בתכלית העליה - מזה נגרם שבפועל נופל האדם לגמרי.

ועל נכח מזהירה אותנו התורה, שאין הקב"ה תובע מהאדם אלא שיתקדם למדרגה הקרובה אליו, וכך ימשיך ללכת בכל פעם מדרגה לדרגה, עד אשר יזכה לבוא לשלימותו.

וכך כותב מוהרנ"ת:

"לפי ריבוי ההתלהבות של הלב שבוער מאד לה' יתברך עד לשמים, אין מספיק לו שום עבודה שבעולם שאפשר לו לעשות, כי נדמה לו שעדיין אינו יוצא כלל, ומחמת זה אינו עושה כלל חס ושלוש. ועל זה הזהירה התורה הקדושה המורה לנו דרך החיים 'לא בשמים היא', כי אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו ולא ניתנה תורה למלאכי השרת, כלומר שאין הדבר כמו שנדמה לך שאין אתה יכול לעבוד ה' יתברך כי אם כשתעלה לשמים, שתעשה עבודת שאין בידך לעשות, שהם גבוהים ממך כגבוה שמים.

וזהו שפירש רש"י שאילו היתה בשמים היית צריך לעלות אחריה, היינו שבוודאי האמת הוא כמו שנדמה לך, כי בוודאי אפילו אם לא היה אפשר לקיים את התורה כי אם לעלות לשמים, היינו לעשות עבודות גבוהות מאד תיכף, שהם בחינת שמים, בוודאי היית צריך לעלות אחריה, כי בודאי ראוי לאדם לעבוד את ה' יתברך בתכלית תכלית מדרגה העליונה הנקרא 'שמים'.

אבל ה' יתברך חפץ חסד הוא, והוא יודע יצרנו כי עפר אנחנו ויצר לב האדם רע מנעוריו, ואי אפשר לכל אדם להתחיל תיכף בעבודות גבוהות לשמים, ואפילו לאחר ההתחלה לאו כל אדם זוכה אפילו בסוף ימיו לעבודות גבוהות. ואם כן חס ושלוש, אם לא ירצה ה' יתברך לקבל העבודות פשוטים של סתם אנשים כשרים, אם כן אבדה התקוה חס שלום של רוב העולם. אבל באמת אין התורה בשמים דווקא, דהיינו שלא יהיה אפשר לזכות להתורה כי אם על ידי מדרגות גבוהות בחינת 'שמים', כי לא בשמים היא.

וסיים המקרא 'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו', היינו כי אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו, ואין הקדוש ברוך הוא חפץ מהאדם שיעלה לשמים, דהיינו שיעשה עבודות גבוהות דווקא, מה שאין בכוחו לעשות. רק ה' יתברך חפץ מהאדם שיעשה מה שאפשר לו לפי מדרגתו, דהיינו שילך מדרגה לדרגה, בבחינת סולם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, שצריך לילך מדרגה לדרגה. נמצא שאין האדם צריך, כי אם לעבוד את ה' יתברך לפי מדרגתו, דהיינו שישמשו עצמו מעט מעט להתקרב ולעלות להמדרגה הקרובה אליו מאד.

וזהו 'לא בשמים היא', שאין אתה צריך לעלות לשמים, 'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו', כי באמת התורה והעבודה שאתה צריך לקיים כפי רצונו יתברך הוא קרוב אליך מאד, כי אין אתה צריך רק להתגבר לעלות ממדרגה למדרגה הסמוכה שהוא קרובה אליך מאד, ועל זה אתה מוזהר 'בפיך ובלבבך לעשותו', דהיינו על ידי דיבורי תורה ותפילה שעל ידי זה זוכין לעלות מדרגה לדרגה ולעשות את כל דברי התורה הזאת" (ליקוטי הלכות, תרומות ומעשרות ג, ט).

בליקוטי מוהר"ן כותב רבינו:

"גם טוב לעשות מהתורה תפילה. דהיינו, כשלומד או שומע איזה מאמר תורה מצדיק האמת, אזי יעשה מזה תפילה, דהיינו לבקש ולהתחנן לפניו יתברך על כל מה שנאמר שם באותו המאמר, מתי יזכה גם הוא לבוא לכל זה, וכמה הוא רחוק מזה. ויבקש מאתו יתברך, שיזכהו לבוא לכל הנאמר שם באותו המאמר" (ליקוטי מוהר"ן ח"ב, כה).

כשלומדים זאת בליקוטי מוהר"ן, אנו יכולים להתרשם שמדובר בדבר ש"טוב לעשותו", ותו לא. אך כשדיבר על כך רבינו עם מוהרנ"ת לאחר אמירת תורה זו, התברר משהו אחר לגמרי...

וכך מספר מוהרנ"ת:

"כשדיבר עמי וגילה לי הדרך לעשות מהתורות תפילות, כנדפס בליקוטי תניינא סימן כ"ה, אמר לי שטוב לכתוב לעצמו התפילות. ואז ראיתי והבנתי בתנועותיו הקדושים שהוא דבר נפלא ונורא מאד מאד לעשות מהתורות תפילות! גם פעם אחת היה מדבר עם אחד, והיה מתגעגע מאד שיעשו מהתורות תפילות... גם אמר, שכשעושים מהתורות תפילות, נעשים מזה שעשועים גדולים למעלה, שלא עלו לפניו יתברך שעשועים גדולים כאלה מימות עולם" (שיחות הר"ן, קמה).

אין כאן רק הנהגה טובה; יש כאן "דבר נפלא ונורא מאד מאד", דבר שכשעושים אותו "נעשים מזה שעשועים גדולים למעלה, שלא עלו לפניו יתברך שעשועים גדולים כאלה מימות עולם"...

"הלכה" נפלאה, בת ל"ז סעיפים, נכתבה על ידי מוהרנ"ת בליקוטי הלכות (הלכות ראש חודש, הלכה ה) על דרך קדושה זו של "לעשות מתורות תפילות", כשתיכף בתחילת ההלכה, הוא מודיע לנו: "וזה בחינת ראש השנה ויום הכיפורים וסוכות וארבעת המינים והושענא רבא ושמיני עצרת" - כשבהמשך ההלכה, הוא מבאר את כל מצוות החגים לאור דרך קדושה זו, והמסקנה העולה מדבריו היא: המטרה הפנימית של כל החגים הנפלאים של תחילת השנה, היא להאיר בנו את הכח והיכולת "לעשות מתורות תפילות".

בראשית דבריו הוא מעתיק את כוונות האר"ז על סוד חגי תשרי, כוונות עמוקות וטמירות העוסקות בעניין הדורמיטא והנסירה של הפרצופים העליונים הנעשים בימים נוראים אלו. ולאחר מכן הוא פוקח את עינינו לראות, איך בעצם כל אלו הכוונות העמוקות חותרות לכיוון אחד: ללמד אותנו איך "לעשות מתורות תפילות"...

גם המוחין הקדושים, אותם אנו מקבלים לדברי האר"ז ל בעת תקיעת שופר - מסביר שם מוהרנ"ת - הם בעצם 'מוחין', איך לעשות מתורות תפילות. וכך הוא כותב:

"ועיקר המוחין חדשים שצריכים לקבל אז בראש השנה הוא, שנזכה להמשיך מוחין כאלו שנזכה על ידם לבנות קומת התפילה

בשלימות, דהיינו לעשות מהתורה תפילה! שזה עיקר שלימות התפילה, שעל ידי זה עיקר המשכת התעוררות התשובה שאנו צריכין להמשיך עתה בראש השנה, שהוא יום ראשון לתשובה. כי עיקר התעוררות התשובה, זוכין על ידי שעושים מתורות תפילות" (ליקוטי הלכות, ראש חודש ה, ז).

אלו הם ה"מוחין" המוכרחים לנו בראש השנה; אנו חייבים ללמוד כיצד 'לעשות מתורות תפילות', שכן רק כך נוכל לחזור בתשובה:

"כי לזכות לתשובה לאו כל אדם זוכה מריבוי המניעות שיש על זה. ועל כן עיקר המשכת דרך התשובה בעולם הוא על ידי שעושים מתורות תפילות. כי לשוב בתשובה קשה מאד, כי מה בתחילה קדם שחטא, שעדיין לא נמשך אחר יצרו הרע התגבר עליו היצר הרע עד שהחטיאו, מכל שכן עתה שכבר נמשך אחריו ונתפס במצודתו, איך אפשר לשוב? אך עיקר התשובה נמשך על ידי שעושים מתורות תפילות. כי על ידי תפילה יכולין לפעול הכל; כי אף על פי שהוא כמו שהוא, וכבר נתפס בתאוותיו הרעות, שנדמה לו שאי אפשר לצאת משם, אף על פי כן על כל פנים הדיבור בידו. ואם ירבה לדבר דיבורי תפילה ותחנונים, ויתפלל הרבה לה' יתברך שיזכה לשוב ולקיים את כל דברי התורה - בוודאי יעורר רחמי ה' יתברך עליו עד שיפתח לו ה' יתברך שערי התשובה ויזכה סוף כל סוף לשוב אל ה' יתברך וירחמהו" (שם).

כאן המקום גם לעורר מחדש על אמירת 'ליקוטי תפילות', אשר על ידם אפשר לזכות לתשובה שלימה.

"הנהגה מעלת אלו התפילות יבין כל משכיל החפץ באמת ובתמימות, כי תפילות כאלו עדיין לא היו בעולם, והם מלאים כל טוב לבית ישראל. תפילות תחינות ובקשות והפצרות וריצויים ופיוסים ויודים וטענות ואמתלאות וצעקות ושועות וזעקות גדולות לשם יתברך, לעורר רחמי המרובים עלינו שיקרבנו לעבודתו יתברך חיש קל מהרה. וגם כלול בהם התעוררות גדול שייאמר האדם לנפשו, שיעורר את עצמו לבל יעבור עולמו בשינה חס ושלוש. כי הדיבור יש לו כח גדול לעורר את האדם, ועל כן אפילו הדברים שהאדם בעצמו יודע אותם, אף על פי כן כשיאמרם בפיו ויעורר את עצמו, על ידי זה יתחזק ויתגבר וישתוקק ביותר להתקרב להשם יתברך, עד שיזכה לתשובה שלימה באמת" (הקדמת מוהרנ"ת לליקוטי תפילות).

ולכן, מה טוב לעסוק בימים אלו, בספר הקדוש הזה. והיו מאנ"ש שהיו מסיימים את כל ה"ליקוטי תפילות" מראש חודש אלול עד ראש השנה. והיו שאף היו חוזרים ומסיימים אותו במשך עשרת ימי תשובה.

ומי שיעשה כן, ירגיש טעם אחר לגמרי בימים הנוראים, וכבר הבטיח מוהרנ"ת, בזה הלשון: "ומי שיהיה רגיל בתפילות אלו באמת ובתמימות, בודאי יזכה לחיי עולם!" (שם).

פנינים מאירים וחידושים מהזרמים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכמעט שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת נצבים וילך

הקב"ה רוצה רק את הלב

אמרנו פירוש הפסוק (דברים ל, יד) בפיך ובלבבך לעשותו, דלא כתיב ובמעשיך, שהעיקר מצד האדם הוא בלבבך וכמו שכתוב בזהר הקדוש (חלק ג קס, א) קודשה בריך הוא לא בעי מינן אלא לבא וכו', ובגמרא (סנהדרין קו, א) הקדוש ברוך הוא לבא בעי. ולכן נאמר בפיך ובלבבך שעל ידי הדברי תורה שבפיך על ידי זה יהיה נכנס ללב, וזה ובלבבך, ולגמרא המעשה יעזור השם יתברך. רק צריך להיות הלימוד על מנת לעשות, וזה לעשותו, שהמכוון שלו יהיה לעשותו, ואז יעזור לו השם יתברך לגמור, ולכן לא כתיב ובמעשיך.

בימות המשיח תהיה הבחירה בטוב כאופן טבעי

ומל ה' אלקיך את לבבך (דברים ל, ו). בקץ הימים יתקיים (ישעיה כה, ה) בלע

המות לנצח. וגם עוד יתרון שיתבער אז הרע מן העולם ממציאותו, כמו שנאמר (זכריה יג, ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. ומפרש ברמב"ן ומל ה' אלהיך את לבבך זהו שאמרו (שבת קד) הבא לטרה מסייעין אותו, מבטיחך שתשוב אליו בכל לבבך והוא יעזור אותך ונראה מן הכתובים ענין זה שאומר, כי מזמן הבריאה היתה רשות ביד האדם לעשות כרצונו צדיק או רשע, וכל זמן התורה כן, כדי שיהיה להם זכות בבחירתם בטוב ועונש ברעותם ברע, אבל לימות המשיח, תהיה הבחירה בטוב להם טבעי, לא יתאוה להם הלב למה שאינו ראוי ולא יחפץ בו כלל והיא המילה הנזכרת כאן כי החמדה והתאוה ערלה ללב, ומול הלב הוא שלא יתמוד ולא ירשע וישוב האדם בזמן ההוא לאשר היה קודם חטאו של אדם הראשון, שהיה עושה בטבעו מה שראוי לעשות ולא היה לו ברצונו דבר והפכו.

ידידי ג' פעמים בסליחות

(ס' תקפא) כתב הטעם לומר ג' פעמים וידוי כנגד מה שחטא בכל חטא במחשבה דיבור ומעשה.

אמנם **השערי תשובה** (ס' תרב ס"ק ב) הביא בשם הא"י ז"ל שאין לומר בסליחות רק פעם אחת וידוי. וכן מובא **בפרי עץ חיים** (שער הסליחות פ"ח) שצריך לומר הידוי רק פעם אחת, לא כמו אלו שאומרים הידוי ב' או ג' פעמים, כי הוא כמו כלב ששב על קיאו. ע"כ. ומובא **במעשה רב** (אות רב) שכך היה נוהג **הגר"א** לומר אשמנו רק פעם אחת ולא יותר.

כך כתב גם **החיד"א בספר עבודת הקודש** (מורה באצבע אות רעב) 'לא יאמר הידוי שלש פעמים כמו שאומרים הקהל, וזו אזהרה שמענו בפרק כל כתבי הקודש מרבינו הא"י ז"ל, גם **בדרכי חיים ושלום** (חודש אלול אות תשג) כתב על רבו בעל **המנחת אלעזר ממונקאטש** ז"ל 'אמר הידוי עד יופי אדמתנו לזרים כוחנו לנכרים, ודילג מ'ועדיין לא שבנו מטעותנו' והתחיל 'לעינינו עשקו עמלינו'.

אמנם **באשל אברהם מבוטשאטש** (שם) כתב שמנהג מדינות אלו כן לומר ג' פעמים 'אשמנו', שאין נקרא ככלב ששב על קיאו רק בנוסח וידוי שמפרט בו החטא, אבל נוסח אשמנו שהוא נוסח הכולל אין בזה חשש, ויתכן שגם בתוך כמה רגעים מועטים אלו שביין וידוי להרהר באיזה חטא ונכנס לבית הספק ושייך לומר נוסח אשמנו שהוא וידוי הכולל הכל. **ובקובץ מבית לוי** מובא לומר ג' רק פעמים 'אבל אנחנו ואבותינו חטאנו'.

שקית תפילין עם ידידות

לאחרונה ישנם תיקי תפילין עם ידידות ולפי מה שנפסק **בשולחן ערוך** (שם) שאם התפילין מקופלים ומכוסים בכיס מותר לתלותם, אין בזה חשש על פי הלכה. אמנם **בטעמי המנהגים** (קונטרס אות כ) הביא בשם **מהר"ש מבבלזא** ז"ל שהקפיד על מי שתולה הכיס עם הטלית ותפילין, ולפי זה מסתבר שטוב להקפיד גם על תיק כזה. ואפשר דקפידת המהר"ש היה רק על מי שתולה את התיק של תפילין על גבי מסמר שזה נראה כדרך בזיון, אבל תיק שעשוי לתכתיחה עם ידידות כדי להחזיקו כך ביד אין זה דרך בזיון, וכמו שרגילים להחזיק תיק הלולב עם ידידות.

ואגב ראיתי דיון **בשו"ת רבבות אפרים** (ת"ח ס"א לג אות א) אם יש הידור להחזיק את תיק התפילין ביד ימין, **דבמשנה ברורה** (ת"ו ר"ו סק"ח) הביא בשם **ספר חסידים** שהמושיט ספר לחבירו יש לקבלו ביד ימין משום חשיבות המצוה, ואפשר שזהו רק כשרוצה לקבל הספר כדי ללמוד בו לקיים המצוה, אבל אם נושא סתם ספרים או תפילין בשוק אין חילוק בין יד ימין או שמאל. והביא בשם **המעורר ישנים** (אות כה) שיש להחזיקו ביד שמאל ששם הוא מקום הנחתה, וכן הביא **בספר תפארת בנים בשם זקני ירושלים** (עמוד קעב).

ברוב הסליחות נדפס לומר אחר 'שמע קולנו' שלש פעמים וידוי של 'אשמנו', אחר הידוי הראשון והשני אומרים 'ועדיין לא שבנו מטעותנו' ומוסיפים לומר וידוי פעם נוספת עד ג' פעמים. וכך כתב **הרמ"א** (סימן תהב) שנוהגים לומר ג' פעמים וידוי קודם עלות השחר בכל יום מימי הסליחות ועשרת ימי תשובה מלבד ערב יום כיפור.

מקור המנהג לכפול הידוי ג' פעמים מובא **בראשונים** ונאמרו כמה טעמים לזה: **הרוקח** (ס' ר"ו) כתב שהוא כנגד ג' לשונות של חטא 'נושא עון, ופשע, וחטאה'. טעם נוסף; על פי מה שמובא **בגמרא יומא** (ז"ב) אמר רבי יוסי בר תינא המבקש מחילה מחברו צריך לבקש ממנו ג' פעמים שנאמר 'אנא שא נא, ועתה שא נא'. וטעם זה הביא גם **הגר"א** בביאורו בשולחן ערוך.

ובליקוטי מהר"ח (סליחות) כתב טעם נוסף לזה, **דבשו"ת נודע ביהודה** (א"ח ס' לה) מובא בשם **הקדמונים** כי מי שעבר אותה על עבירה כמה פעמים די לו לעשות ג' פעמים תיקוני תשובה, ולפי שכל תשובה צריכה וידוי לכך מתוודים ג' פעמים. וכן מובא **בספר התניא באגרת התשובה** (פ"ג) שההכרעה המקובלת היא על מי שחטא חטא אחד פעמים רבות להתענות ג' פעמים כפי מספר הצומות של חטא זה.

ויש להוסיף שרצוננו בזה לקבל ג' פעמים סליחה וכפרה על עוונותינו, ומטעם זה אנו אומרים ג' פעמים בליל יום כיפור 'ויאמר ה' סלחתי כדברך' כמבואר **ברמ"א** (ס' תרי"ט ס"א), כענין התרת נדרים שאומרים ג' פעמים 'מותר לך'. והאשל אברהם מבוטשאטש

רבי **נפתלי מרופשיץ** זי"ע לבית מדרשו והניח התפילין מגולה והוכרח לשלם הקנס. והסביר לו הרה"ק רבי צבי הירש הטעם, כי תפילין נקרא 'אות' ומילה נקרא 'אות', וכשם שמילה אין לגלות רק לעת הצורך כך התפילין אין נכון להיות מגולה. והוסיף לו עוד טעם פנימי בזה, ואמר הרה"ק רבי נפתלי אילו לא באתי אלא בשביל זה די. ע"כ.

ובראש חודש שחולצים את התפילין אחרי קדיש קודם שמונה עשרה כתב **הבן איש חי** (שם) שנוהגים לקפל אחר תפילת מוסף. אכן **בספר ברוך שאמר** (לבעל התורה תמימה בנו של הערוך השולחן עמו"ל) כתב דלפי מה שכתבו הפוסקים שצריכים לכסות החלות בשעת קידוש כדי שלא יראה הפת בושנתו שאין מקדישין עליו, על כן גם בעת שחולצין התפילין קודם מוסף יש לכסותם כדי שלא יראו בושנתם במה שעוזבים אותם מלהתפלל בהם. ומסיים: 'וכה ראיתי והתבוננתי לזקני תלמידי חכמים אשר כל ענייניהם ותנועות מעשיהם יבואו בחשבון, כי בעת שחולצין התפילין בראש חודש בין שחרית למוסף אם לא יספיק הזמן לקפלם ברצועותיהם ולהניחם על מקומם בתיק שלהם היו מכסים אותם בתיק הטלית, ולאחר התפילה קיפלו אותם וסדרום על מקומם'. ע"כ.

זהירות בכבוד התפילין

זהירות בכבוד התפילין

להחזיק את הקשר צמוד עם הבית ביחד ולהניח קודם את הבית ואחר כך את הקשר.

בשעת חליצה

אלו שמחמירים בשעת ההנחה צריכים להיזהר גם בשעת חליצת התפילין, להחזיק את הבית ואת הרצועה שלא יהיו תלויים באויר.

וכתב **בספר עוד יוסף חי** (חיי שרה יב) שכאשר חולצים את התפילין בראש חודש ואין מספיקים לקפלם עד אחר תפילת מוסף, יש להיזהר שלא להניח את הבית על השולחן באופן שהרצועות נתליו ומשתלשלו משפת השולחן כנגד הקרקע, שזהו בכלל איסור תליית הרצועות. וכעין זה מובא **במשנה ברורה** (ס' תרצ ס"ק נז) שצריכים להיזהר בפורים כשפושטים את המגילה כאיגרת שלא יהא תלויה מעל השולחן כנגד הקרקע אפילו אם אינו מגיע לארץ, שהוא גנאי לכתבי הקודש.

הרצועות לא יגררו על הקרקע

בין בשעת הנחה ובין בשעת חליצה יש להקפיד שלא יהיו הרצועות נגררות על הארץ שזהו לכל השיטות דרך בזיון, כך כתב **בספר ילקוט מעם לועז** (פר' עקב אות שג) **מקור חיים** (ס' כה אות יא) **וערוך השולחן** (ס' מ ס"א). **ובפרי עץ חיים** (פ"י ד"ה מהחברים) כתב שמטעם זה יש לשים סופי קצוות הרצועות בתוך האבנט כדי שלא יגיעו לארץ. אכן בדיעבד אם נגררו הרצועות על הארץ אין צריכים להתענות על זה (א"ר ס"י מאות ה).

להניח התפילין על השולחן

ממה שאסרו חז"ל לתלות תפילין יש ללמוד שצריכים להיזהר בשעת חליצת התפילין לשים את התפילין על דבר יציב, ואם יש ערימה על השולחן אין לשים את התפילין על הערימה כדי שלא ישתמש ויפול. **ובשערי תשובה** (ס' כה סק"ב) כתב שבלאו הכי אין נכון להניח התפילין על סידור או ספר, שיש אומרים דלענין שבועה בנקיטת חפץ חמור סידור מקודשת תפילין.

ובספר עוד יוסף חי (שם אות ג) כתב שאם יש סל תלוי על חבל אין להניח תפילין שאינו מקופל בכיס על הסל, שזה נקרא דרך תלייה ובזיון. ודוקא סל שתלוי בחבל ומתנדנד, אבל מותר להניח על מדף הקבוע בקיר עם מסמרים שזה אינו נקרא דרך תלייה אלא דרך הנחה. ויותר מזה מצינו **בתהלה לדוד** (ס' מ סק"א) שהעיד בשם **הקדוש יעקב מסדיגורא** זי"ע שמוותר להניח אפילו ספר תורה על ארון הקודש המחויב לכותל ואינו מתנדנד, וכן פסק **המנחת יצחק** (ח"י ס' י"ג, דלא כמשנ"ב סק"ג שהחמיר לענין ס"ח).

לא להשאיר תפילין מגולים

בספר לקט הקמה החדש (ס' כה ס"ק יד) כתב שאין להניח תפילין על השולחן מגולה בלתי מקופל משום בזיון מצוה. **ובספר אוהל נפתלי** (אות קב) מסופר שהרה"ק רבי **צבי הירש מזידיטשוב** זי"ע הזהיר מאוד על זה שלא יהיו תפילין מגולים על השולחן, והיה תקנה בבית מדרשו שמי שיניח התפילין מגולה צריך ליתן קנס קווארט י"ג"ש. ופעם אחת הגיע הרה"ק

בגמרא ברכות (כ"ד) מובא: 'זורשי חמורות אמרו 'היו חיך תלואים לך מנגד, זה התולה תפיליו'. ופירש **רש"י**; שהתפילין נקראים חיי האדם, שכל המניח תפילין מאריך ימים, ורמז הכתוב שכל המבזה את התפילין ותולה אותו, יתלו חייו, מדה כנגד מדה (עי"ש). **ורבינו יונה** (סו). פירש, שמי שאינו חושש לכבוד התפילין ותולה אותם אינו זוכה לפרנסה בקלות אלא בדוחק. ועל פי זה נפסק להלכה **בשולחן ערוך** (סימן מ"א) 'אסור לתלות תפילין בין בבתיים בין ברצועות'.

ומצינו שהזהירות בקדושת תפילין חמורה כל כך, שכתבו **התוספות** (שבת מט. ד"ה כלישע) בשם רבינו תם שאלו שחוקקים ברצועות התפילין שבידם ובראשם מחמת מרד, מבזים את המצוות, ואפילו אם הם מניחים תפילין הרי הם כקרקפתא דלא מנח תפילין. וכתב **היעב"ץ** (בהגהות שם) שמכיון שהם מבזים את המצוה הרי זה כאילו לא הניחו תפילין כלל, ועוד יותר גרוע מזה.

איסור תלות תפילין

האיסור לתלות תפילין הוא בין אם תולה את התפילין על המסמר שבקיר, ובין אם מחזיקו ביד תלוי שלא בדרך לבישה. אמנם כתב **הגמון אברהם** (סק"א) שהאיסור לתלות על המסמר הוא בין אם הבית תחוב על המסמר והרצועות תלויין באויר מלמטה, ובין אם הרצועות תחובים על המסמר והבית תלוי באויר למטה, ששני האופנים הם דרך בזיון. אבל לגבי החזיק ביד אינו אסור רק אם מחזיק את הרצועות והבית נשאר תלוי באויר, אבל מותר בדרך מקרה להחזיק את הבית ביד כשהרצועות תלויין באויר שאין זה נקרא דרך בזיון. וכן פסק **המשנה ברורה** (סק"ב).

ובשעת הנחת תפילין של ראש מותר מעיקר הדין להחזיק את הרצועות ביד באופן שהבית נשאר תלוי באויר, דכיון שעושים כן לצורך הנחת תפילין אין זה נקרא דרך בזיון (משנ"ב שם).

יש מחמירים בשעת הנחה

בספר תפארת שמואל (על הראש פ"ג בברכות סק"ח) מובא שיש להחמיר אפילו בשעת הנחת תפילין להחזיק את התפילין ואת הרצועות בשתי הידיים, וכך כתב: 'קבלתי שלא יתפוש הקציצה והרצועה ביד שמאל בשעת הנחת תפילין של ראש, אלא אחוז הקציצה ביד שמאל והרצועה ביד ימין ומניח'. וכן כתב **השל"ה** (מצות תפילין פ"ח). ובפירושו **עטרת משה** (שם) הוסיף הסבר לזה, שמקודם מניחים את הקשר על העורף ביד ימין ואחר כך הקציצה כנגד המצח ביד שמאל, משום שיש להניח כסדר שם ש"ד" למפרע, בתחילה את ה"ו"ד בתפילין של יד, ואחר כך הדל"ת בקשר של ראש, ואחר כך השי"ן החקוק על הבית. וכשחולצים את התפילין עושים להיפך כדי שיהיה שם ש"ד" כסדר.

גם **הבן איש חי** (חיי שרה יג) כתב שיש להחמיר בשעת הנחת התפילין שלא לאחוז רק את הקשר או רק את הבית, אבל הוא כתב שיש

המאה השמינית של האלף השישי

ר' אשר מבאהפוליא

ר' אשר היה מתלמידי מוהרנ"ת. אביו היה רבי ישראל לייב, שהיה גם כן מסתופף בצל מוהרנ"ת ז"ל, והיה מפורסם לצדיק תמים ועובד ה' בהתלהבות גדול (כמסופר באריכות באבניה ברול דף פ' עיי"ש).

ר' אשר הוא הנזכר [לכאורה] בעלים לתרופה פעמיים, ונביאים כאן אחת לאחת:

ג' צו ת"ג... ברסלב ... ומוסר כתב זה ר' אשר נחוץ מאד ואי אפשר להאריך כלל, וה' יתברך ישמח אותך ואתנו בשמחת פורים" (מכתב ת"ח). "ב' שמיני ת"ג ברסלב ... ביום תענית אסתר באמצע הסליחות כשהביא לי ר' אשר מכתבו עם המשלוח מנות וכו' נתן שמחה בלבי ונתעורר בלבי ובלב כל אנ"ש שמחת פורים" (מכתב ת"כ).

בנו הוא ר' פנחס חתן ר' אייזיק אייזנשטיין ז"ל (מנגידי א"ש באומא לפני מלחמת העולם השנייה).

ר' אשר זעליג

ר' אשר זעליג היה גיסו של רבי ישראל הכהן, ושניהם היו מהתלמידים הראשונים של מוהרנ"ת ז"ל.

"מחמדי עין הנאהבים והנעימים"

נסתלק בקיץ שנת תקפ"ז, כמזכר בעלים לתרופה מה שכתב מוהרנ"ת ז"ל לידידו הנאמן רבי נפתלי ז"ל: "ב' עקב תקפ"ז ברסלב. היות בוודאי כבר נשמע לאוונזיך לא טובה השמועה את יד ה' אשר נגע בעירנו, שנלקח מתנו שני מחמדי עין הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם וכו', ה"ה הוותיק מו"ה ישראל הכהן זצ"ל, וגיסו המופלג מו"ה אשר זעליג זצ"ל, או לנו על שברנו.

"יזכו לקבל סבר אפי עתיק יומין, פני אדמו"ר אור החדש"

תהי נפשם צרורה בצרור החיים, בהיכלו של רבינו ז"ל, בעל הישועות ובעל הנחמות ושיעי וינחם אותנו מהרה ויעלה נפשותם לכסא כבודו, למקור שנחצבו משם, ויזכו מיד לקבל סבר אפי עתיק יומין, פני אדמו"ר אור החדש זצ"ל, ואתה נפשם צרורה בצרור החיים לנצח, ואתה נפשם ויושיעי לנו מכל צרותינו" (מכתב כ"א)

ר' אשר זעליג הוא המוזכר [לכאורה] בכת"י מוהרנ"ת (אשר נדפס בשיחות וסיפורים דף קמ"ה) שרשם לעצמו כמה מתלמידיו ששבקו חיים לכל חי בחיים חיותו, וז"ל: בין המצרים תקפ"ז לפ"ק נפטר ר' ישראל רמ"ע [ור' אשר] גיסו ז"ל, עכ"ל.

נערך ע"י הרב"ח רבנ"י שווארץ שליט"א בעמ"ס "אוצרות עולם לתרופה".

הספרים המאירים את עיני האדם, ואף בעלי בתים רבים זוכים להקדיש עתים לתורה רק בזכות הספרים האלו, וכבר כתב רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן סי' ס"א): **כי יש כמה ספרים עקשיו, וגם עתידים להיות עוד כמה ספרים, וכלם צריכים להעולם!** ומוהרנ"ת סיפר על התבטאות נוקבת של רבינו הקדוש בענין זה, ואלו דבריו:

פעם אחד ספרנו עמו מענין הדפסת ספרים שבודות הללו נתברו מאד בעלי מדפיסים והם מדפיסים בכל פעם ספרים הרבה מאד מראשונים ואחרונים וקפצו עליהם זבינא מאד כי הכל קונים ספרים עקשיו וכו'. ואמר רבנו, זכרוננו לברכה: כי אמרו רבותינו זכרוננו לברכה (שבת קלח): **עתידיה תורה שתשכח מישך אל, על-כן מדפיסים ספרים הרבה וכל אחד קונה ספרים כדי שיהיו ספרים ביד כל אחד, כדי שלא תשכח התורה על ידי רבוי הספרים הנמצאים ביד כל אחד ואחד ואפלו ביד מיט וכיוצא נמצאים עקשיו ספרים וכל אחד חוטף וקונה ספרים כדי שיהיה ספרים ביד כל אחד כדי שלא תשכח התורה להשתכח על ידי זה.** (שיחות הר"ן סי' ס"ח)

וכמוכן שריבוי הדפסת הספרים שבודורנו לא היה לא אחר ורע מימות עולם.

ונקודה נוספת שמתקיימת במלוא הדרה בזמננו, היא: כתיבת ספרי התורה, ופרשיות התפילין והמזוזות, אשר אחינו בני ישראל משלמים ממיטב כספם כדי לרכוש לעצמם פרשיות נאות ומבודרות, מסופרים יראי שמים העושים מלאכתם באמונה בדיו נאה וקלף נאה ומתנאים לפני הקב"ה בספרים נאים להפליא, שלא היו כמותם בכל הדורות.

ואכן אפשר דרא דא, להתקיים בו הנאמר בפרשתנו: **ויכתב משה את השירה הזאת ביום ההוא וילמדה את בני ישראל** (שם פסוק כב), וכן: **ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימיה בפייהם**.

ואגב, ידוע על פי הרא"ש (ה"ד בטוש"ע י"ד סי' ע"ה) ויצאים מצות עשה זו בכרישת ספרים, חומשי תורה ומשנה וגמרא ופירושיה.

ויש לציין עוד שפרשיות אלו נצבים וילך המכוונות לבני דורנו, נאמרו בהן פסוקי התחזקות: **חזקו ואמצו... חזק ואמץ**... וכמעט שלא נאמרו בתורה דיבורי התחזקות גלויים זולת בפרשה זאת, כי זאת היא התרופה העיקרית לדורנו!

<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר מאיר ארבלום הי"ו ולחוננו</p> <p>הרה"ח ר' משה יצחק ארבלום שליט"א לחגל חולדת חתן הנבדה יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' נתן יויל שליט"א לחגל הינס בני שמוען נ"ו לעול תורה ומצוות</p> <p>יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר משה אריז שטין הי"ו ולאביו הרה"ח ר' יושע קרישנסקי שליט"א ולחוננו הרה"ח ר' יואל קרישנסקי שליט"א לחגל חולדת חתן הנבדה יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר שלמה ולמן ברג הי"ו ולחוננו</p> <p>הרה"ח ר' גדליהו ברג שליט"א לחגל חולדת חתן הנבדה יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר אברהם אשין הי"ו ולחוננו</p> <p>הרה"ח ר' שאול טוישה שליט"א לחגל חולדת חתן הנבדה יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>
<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' מנחם עטרם אשין שליט"א ולחוננו</p> <p>הרה"ח ר' עובדיה ברו שליט"א לחגל חולדת חתן הנבדה יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר מרדכי אבנודו קעני הי"ו ולאביו הרה"ח ר' יואל קרישנסקי שליט"א ולחוננו הרה"ח ר' אליעזר הרשלי שליט"א לחגל חולדת חתן הנבדה יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר מרדכי ברג הי"ו ולאביו הרה"ח ר' יואל קרישנסקי שליט"א ולחוננו הרה"ח ר' אליעזר הרשלי שליט"א לחגל חולדת חתן הנבדה יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יוסף קדיש לופער שליט"א לחגל חולדת חתן הנבדה יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יואל צבי אייזנבערג שליט"א לחגל הינס בני מאיר יוסף נ"ו לעול תורה ומצוות</p> <p>יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>
<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' מנחם עטרם אשין שליט"א ולחוננו</p> <p>הרה"ח ר' עובדיה ברו שליט"א לחגל חולדת חתן הנבדה יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר שמעון הרשלי שליט"א ולאביו הרה"ח ר' אליעזר הרשלי שליט"א לחגל חולדת חתן הנבדה יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר אברהם אשין שליט"א לחגל חולדת חתן הנבדה יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יוסף קדיש לופער שליט"א לחגל חולדת חתן הנבדה יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יואל צבי אייזנבערג שליט"א לחגל הינס בני מאיר יוסף נ"ו לעול תורה ומצוות</p> <p>יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>

מיין פייער'ל וועט שוין טליען ביז משיח וועט קומען
אשרינו! ברסלבער' חסידים!
 שזכינו לקחת שותפות בהחזקת קהילתינו ולהכריז "מיר זענען געטריי דעם רעבין".